

Ook vanuit Gemert zijn dwang- of zoenbedevaarten gemaakt, al reeds in het jaar 1293. De Heren van Gemert moesten in die tijd hun heerschappij delen met de Heren van de Duitse Orde. Vermoedelijk waren de grenzen van hun gebied niet precies omschreven en zo ontstond er ruzie tussen de Commandeur en de Heren van Gemert. Een van deze laatsten was de schuld daarvan en moest als straf met een aantal vrienden een boetetocht maken om de kerk van Bakel en verder met twee personen een zoenbedevaart naar een ver pelgrimsoord. In 1363 wordt aan Diederik van Gemert door de hertogen van Brabant als straf opgelegd, om met twee anderen naar Compostella op bedevaart te gaan, terwijl een van zijn helpers een pelgrimstocht naar Cyprus moest maken; zij allen hadden de Commandeur van de Duitse Orde alhier zwaar beledigd. Met behulp van prachtige kleurendia's konden we de pelgrims op hun reizen volgen en de spreker liet de heren van Gemert terugkeren op ons kasteel door het vertonen van een wapen, aangebracht op de binnenplaats boven de ingang van de donjon, op welk wapen schelpen staan, zoals er door de pelgrims uit Compostella werden meegebracht.

Na deze lezing dankte de Secretaris de hr. Knippenberg hartelijk voor zijn interessante en boeiende lezing. De rondvraag leverde verder geen nieuws op en zo sloot de Secretaris tegen half twaalf deze vergadering.

M.H.J. Pennings.

Wat zingen de vogels in Gemert?

Het voorjaar breekt weer aan en men kan in de natuur het gezang der vogels beluisteren. In Gemert "haawen de vogels en veugelkes in de bojem, de bosse enz." maar als het over één vogel gaat, zegt men: "wor hêld dè veugelke erreges?"

De schrijver zingt: " bidde, bidde, bidde veur de witspis = witte spijs. Hieronder verstond men melk en eieren, die vroeger verboden waren in de grote vasten; later werd hierin gedispenseerd en moest als compensatie enige Onze Vaders en Weesgegroeten bidden.

Van een vink hoort men het volgende geluid: "riew diew diew, keeske de wiew."

Zie die twee, zie die twee, roept een mees.

Kwitmedit, kwitmedit, is het geluid van een kwartel.

M.H.J.P.

Verslag van het 19de Werkkamp van Brabants Heem,
te Drunen gehouden van 2 t/m 5 augustus 1967.

(Vervolg.)

Vrijdag 4 augustus stond Bokhoven als eerste bezienswaardigheid op het programma. Goed negen uur vertrokken we weer, om langs Elshout en Haarsteeg over lange, slingerende dijken, langs de grote Haarsteegse wiel, door het dorpje Hedikhuizen en een eindje over de dijk langs de Maas rond 10 uur in Bokhoven aan te komen. Bokhoven heeft een groot en roemrijk verleden, rijk aan historie, schreef de heer F.Kempenaars, waarnemend burgemeester van Engelen en Bokhoven, in een artikel van het speciaal nummer van het maandblad "Met gansen trou van de Heemkundekring Onsenoort, uitgegeven bij gelegenheid van dit Heemkamp. Dit Maasdorpje van enkele honderde inwoners heeft een eigen geschiedenis gehad tot de Franse revolutie, zoals b.v. Gemert.

In de geschiedenis wordt Bokhoven al vermeld in de eerste helft van de 13de eeuw (1243). Tegen het begin van de 16de eeuw werd de heerlijkheid tot Baronie verheven en 7 febr.1640 ontving de toenmalige heer van Bokhoven, Engelbert van Immerzeel, van keizer Ferdinand III de titel van "Graaf van het heilige Roomsche Rijk". Hij was gehuwd met Maria de Montmerency. Van hen beiden is in het kerkje van Bokhoven een prachtig praalgraf te zien. Dit pronkstuk is uitgevoerd in wit, rood en zwart marmer. Het toont U de graaf en gravin levensgroot uitgebeeld in lichte sluimer neerliggend. Het behoort tot de schoonste praalgraven in Nederland en werd uitgevoerd door de Antwerpenaar Artus Quellinus, die ook de voornaamste beeldhouwwerkzaamheden verrichtte aan het paleis op de Dam.

Aan het Graafschap kwam een einde bij de grote Franse omwenteling, toen het in 1800 op 5 jan.aan de Bataafse